

FLEXPENSION I TJÄNSTEFÖRETAG

Fördjupad information om
flexpension i Skola med
möjlighet att välja

almeqa

MARS 2024

Innehåll

Inledning	3
Varför flexpension?	4
Vem får flexpension?	5
Flexpension – en del i pensionssystemet	6
Möjlighet att avstå flexpension	7
Att tänka på inför valet	11
Möjlighet att gå ned i arbetstid	12
Kontakta oss gärna	13

Inledning

Flexpension i Tjänsteföretag införs:

- 1 september 2024 i Friskoleavtalet med Sveriges lärare

Premien till flexpension införs med 0,6 %. Premien kommer successivt att höjas till maximalt 2 % enligt följande plan:

- Premien höjs under 2025 med 0,4 % till totalt 1,0 %
- Premien höjs under 2026 med 0,3 % till totalt 1,3 %
- Premien höjs under 2027 med 0,3 % till totalt 1,6 %
- Premien höjs under 2028 med 0,2 % till totalt 1,8 %
- Premien höjs under 2029 med 0,2 % till totalt 2,0 %.

Varje år som premien ökar görs motsvarande avräkning från löneökningstrymmet. Företag kan – inom ramen för avtalet om Flexpension i Tjänsteföretag – tillåta att anställda får avstå från premien till flexpension. Den som avstår får den vid avståendet aktuella premienivån (vid införandet 2024 0,6 %) som lönehöjning i stället.

När arbetsgivaren bestämt att de anställda får avstå från flexpension kan medarbetarna avstå när de får flexpension första gången i anställningen. Det betyder att alla anställda kan avstå när flexpension införs. Därefter kan avstående enbart göras av nyanställda när de tillträder, de som fyller 25 år och de som får flexpension genom övergång av verksamhet eller byte av kollektivavtal. De sistnämnda kan avstå när kollektivavtalet om flexpension börjar gälla.

Vi hoppas att den här skriften ska vara ett stöd för dig som får möjligheten att välja. Lön och pension ger olika effekter så det kan vara en hel del faktorer att ta hänsyn till. Den som inte gör något val får den kompletterande flexpensionspremien automatiskt.

Förutom en förstärkning av tjänstepensionen i form av ovanstående kompletterande flexpensionspremie som arbetsgivaren betalar innehåller Flexpension i Tjänsteföretag även en möjlighet att gå ned i tid mot slutet av arbetslivet. De båda delarna kan användas oberoende av varandra.

Varför flexpension?

Vi lever längre. Det är positivt, men det får också konsekvenser för våra pensioner eftersom pensionskapitalet ska räcka längre. Flexpension i Tjänsteföretag innebär att en del av utrymmet för löneökningar används till en kompletterande flexpensionspremie som förstärker pensionen.

En annan viktig aspekt av att vi lever längre är att vi förmodligen både vill, kan och av ekonomiska skäl behöver jobba längre. Att gå ned i tid och arbeta mer flexibelt de sista åren kan vara ett sätt att underlätta för individen att arbeta längre. Det kan också vara ett sätt att förbereda sig för och vänja sig till livet som pensionär. Flexpension i Tjänsteföretag innehåller en förstärkt möjlighet att ansöka om att gå ned i arbetstid från 62 års ålder för dem som har ITP2 respektive 63 års ålder för dem som har ITP1.

Den ökade avsättningen till pension och möjlighet att gå ned i arbetstid kan användas oberoende av varandra.

Det blir allt fler pensionärer i Sverige. 2022 var det ca 20 % av befolkningen som fyllt 65 år. Förklaringen är att vi lever längre och att befolkningen ökar. Enligt SCB:s beräkningar har medellivslängden ökat om 45 år till ca 90 år.

om 45 år
kommer vi att ha en
medellivslängd på
90 år

2020

2070

Vem får flexpension?

Alla medarbetare som omfattas av Sveriges Lärares kollektivavtal med Almega Tjänsteföretagen omfattas.

Om du är osäker på om du omfattas av ett kollektivavtal som innehåller flexpension kan du fråga din arbetsgivare eller ditt fackförbund.

Flexpensionspremie betalas från den månad man fyller 25 år t o m månaden före man fyller 65 år för de som omfattas av ITP2. För de som omfattas av ITP1 betalas premien t o m månaden före man fyller 66.

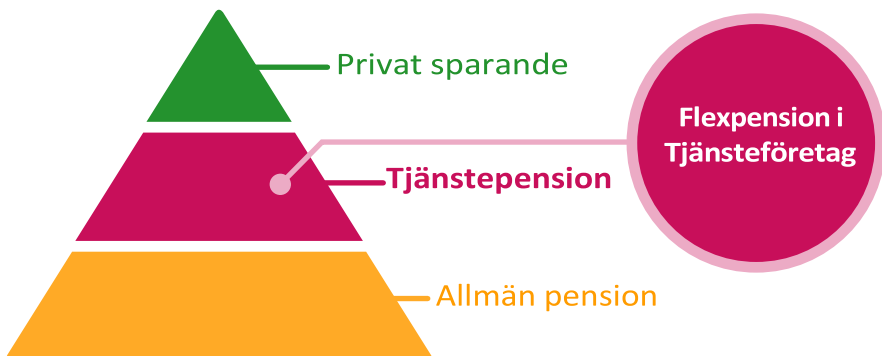

Premien till flexpension faktureras månadsvis av Collectum som en kompletterande pensionspremie till ITP1 eller ITPK (för den som har ITP2). Den som är född 1979 eller senare omfattas av ITP1. Den som är född 1978 och tidigare har ITP2 om företaget inte vid inträdet i kollektivavtalet valt att tillämpa ITP 1 för alla anställda oavsett födelseår. Den kompletterande premien beräknas på den pensionsmedförande lönen enligt ITP1 respektive ITP2 och pengarna placeras i enlighet med de val som gjorts för övriga ITP-premier.

Flexpension för dem som avstått från ITP

De som avstått från ITP förutsätts träffa en individuell överenskommelse med arbetsgivaren om hur flexpension ska hanteras. En sådan överenskommelse kan ha olika innehåll. Det är bra att överenskommelsen dokumenteras. Kontakta gärna ditt arbetsgivar- eller fackförbund för mer information.

Flexpension – en del i pensionssystemet

Vårt pensionssystem består av tre delar:

- allmän pension
- tjänstepension
- privat pensionssparande

Allmän pension

Den allmänna pensionen är lagstadgad. Varje år avsätts en del av den pensionsgrundande inkomsten till den allmänna pensionen (2024 avsätts 17,21 % varav arbetsgivaren betalar 10,21 % och arbetstagaren 7 %) som består av inkomstpension, premiepension och garantipension. Premiepensionen kan man själv bestämma hur den ska förvaltas.

Den allmänna pensionen tjänas in på lön upp till 8,07 inkomstbasbelopp (51 245 kr per månad under 2024). Lön därutöver ger inte rätt till allmän pension. Hur stor den allmänna pensionen blir beror på många faktorer. Den individuella skillnaden är stor. Under Mina sidor på www.pensionsmyndigheten.se och på www.minpension.se kan du se en prognos över din allmänna pension.

Tjänstepension

Tjänstepension är en kollektivavtalad förmån som arbetsgivaren betalar. De flesta tjänstemän omfattas av ITP-planen som innehåller två avdelningar:

- ITP1 som är en premiebestämd plan. Tjänstepensionen bestäms av hur stort pensionskapitalet är när man går i pension. De premier som betalas in och hur de förvaltas avgör hur stor den framtida pensionen blir.
- ITP2 som är en förmånsbestämd plan med en premiebestämd del, ITPK. Tjänstepensionen bestäms utifrån en procentsats av den lön man har när man går i pension, hur länge man arbetat och hur stort kapitalet i den premiebestämda delen ITPK är.

Premien till flexpension förstärker din tjänstepension.

Om du har ITP kan du se värdet av din tjänstepension i beskedet från Avtalat eller på www.minpension.se.

Privat pensionssparande

Det finns olika sätt att själv spara till sin pension. Innan avdragsrätten togs bort var det vanligt med privata pensionsförsäkringar. Nu erbjuds främst andra sparformer för det privata pensionssparandet.

Möjligheten att avstå flexpension

Om arbetsgivaren tillåter kan man avstå från flexpension. Avståenden kan enbart göras under de tidpunkter och förutsättningar som anges nedan. Den som avstår från flexpension får lönen höjd med samma procentsats som flexpensionspremien är vid avståendet.

Om arbetsgivaren skulle ändra sitt beslut att tillåta eller inte tillåta möjligheten att avstå, gäller ett sådant förändrat beslut enbart för framtida situationer. Det är alltså inte möjligt att tillämpa reglerna om avståenden retroaktivt.

När det gäller flexpension och MBL har parterna kommit överens om följande praktiska hantering: arbetsgivaren informerar lokal facklig part enligt 19 § MBL om de anställda tillåts avstå från flexpension eller inte. Om företaget avser att enbart erbjuda vissa anställda möjligheten att avstå ska arbetsgivaren förhandla enligt 11 § MBL innan företaget fattar ett sådant beslut. Förhandling behöver inte ske om de som undantas från möjligheten att välja att avstå är visstidsanställda under kortare perioder. Arbetstagarorganisationerna har alltid möjlighet att begära förhandling enligt 12 § MBL.

Vid införandet av flexpension kan alla avstå

Om företaget tillåter avståenden kan alla avstå från det att flexpension införs 2024 och under fyra månader därefter. Besked om avstående lämnas till arbetsgivaren som i sin tur informerar Collectum. Oavsett när under valperioden avståendet görs gäller avståendet från valperiodens början.

Efter ovanstående valperiod kan avståenden enbart göras under de situationer och valperioder som anges på nästa sida.

Avstående kan göras vid dessa tillfällen och under angivna valperioder:

När man är nyanställd

Nyanställda kan lämna besked om att avstå tidigast från tillträdesdagen och senast två månader därefter. För nyanställda kan anställningsavtalet ange både lön då tjänstemannen har respektive avstår från flexpension. Valet att avstå kan dock inte göras förrän tjänstemannen har tillträtt tjänsten. Oavsett när under valperioden avståendet görs så gäller avståendet från tillträdesdagen

När man fyller 25 år

Besked om att avstå från flexpension kan lämnas från 25-års dagen och senast två månader därefter. Oavsett när under valperioden avståendet görs så gäller avståendet från den 1:a den månad tjänstemannen fyller 25 år.

När man är ny i kollektivavtalet

De som kommer in i kollektivavtalet via övergång av verksamhet, bolagsfusion eller genom att företaget tecknar kollektivavtalet kan lämna besked om att avstå från flexpension från det att flexpension börjar gälla och senast två månader därefter. Oavsett när under valperioden avståendet görs så gäller avståendet från den 1:a den månad kollektivavtalet börjar gälla från.

i

Med nyanställd menas att man tillträder en ny anställning. Det kan vara både till en arbetsgivare man tidigare varit anställd hos eller till en ny arbetsgivare.

Avstående ger lön i stället

Den som avstår från flexpension får sin fasta kontanta lön höjd med den vid avståendet aktuella procentsatsen för flexpension. Under 2024 innebär det 0,6 %. Enligt överenskommelsen om Flexpension i Tjänsteföretag får den som avstår inte del av kommande höjningar av premien till flexpension, varken som pensionspremie eller lönehöjning.

Arbetsgivaren dokumenterar

Arbetsgivaren behöver, på lämpligt sätt, dokumentera att tjänstemannen valt att avstå från premien till flexpension. Det finns inget formkrav för hur dokumentationen ska göras, men vid en eventuell tvist är det arbetsgivaren som ska kunna visa att tjänstemannen valt att avstå. Arbetsgivaren behöver också meddela vilka som avstått till Collectum, annars kommer premien att faktureras automatiskt.

Avståendet kan återtas

Den som avstått från flexpensionspremien kan, om företaget så tillåter, återta avståendet. Om så sker meddelar företaget Collectum och den aktuella nivån på flexpension erhålls som pensionspremie. Hur flexpensionspremien som erhålls ska avräknas mot lön bestäms efter en individuell överenskommelse mellan den anställda och arbetsgivaren.

Det är möjligt att sätta av mer till Flexpension

Företaget och tjänstemannen kan komma överens om att sätta av mer till Flexpension. Sådana överenskommelser gäller på det sätt och så länge som bestämts. Sådana extra premiebetalningar kan företrädesvis göras till ITP1 eller ITPK.

Om företaget redan omfattas av ett avtal med Flexpension och byter till Friskoleavtalet

Avtalet innehåller bestämmelser om hur denna situation ska hanteras. Kontakta Almega eller Sveriges Lärare i denna situation..

Att tänka på inför valet

Den som inte gör något val får flexpensionspremien automatiskt. Här kommer några aspekter som kan påverka valet.

För mer information om hur effekterna av hur löneökningar påverkar pensionen, kontakta din fackförening eller din arbetsgivarorganisation.

Förstärkning av tjänstepension

Det är alltid positivt att förstärka sin framtida pension. Flexpension innebär just det, en ökad premieinbetalning till din tjänstepension. Pengarna har större möjlighet att öka i värde ju längre det är kvar till pensionen.

Avstående ger lön i stället

För den som avstår från flexpensionspremien höjs den fasta kontanta lönen med motsvarande procentsats. Enligt överenskommelsen om Flexpension i Tjänsteföretag får den som avstår inte del av kommande höjningar av premien till flexpension, varken som pensionspremie eller lönehöjning. Arbetsgivaren kan dock ensidigt ge sådan kompensation, men då som en ensidig utfästelse och kompensationen får tas utanför de löneökningstrymmen som bestäms för andra medarbetare.

En lönehöjning påverkar alla ersättningar som beror på lön, till exempel semesterlön, övertidsersättning, sjuklön och föräldralön. Lönehöjningen är även pensionsgrundande för allmän pension och tjänstepension. Lönehöjning påverkar även underlaget för kommande lönerevisioner och ersättningar som kan komma från annat håll, till exempel Försäkringskassan, A-kassan och inkomstförsäkringen påverkas.

Om rörlig lön förekommer

Arbetsgivaren betalar flexpensionspremie även på rörlig lön, till exempel provision, bonus och dylikt. Det betyder att den som har mycket rörlig lön även får flexpensionspremie på den rörliga lönen. Den som däremot avstår från flexpension får enbart höjningen på den fasta kontanta månadslönen.

Pensionen grundas på slutlön i ITP2

För den som har ITP2 grundas tjänstepensionen bl.a. på slutlönen. Efter att man har fyllt 60 år finns det begränsningar – så kallad lönekapning – för hur stora löneökningar som kan räknas som pensionsgrundande.

Möjlighet att gå ned i arbetstid

Flexpension i Tjänsteföretag innehåller också en förstärkt möjlighet att ansöka hos arbetsgivaren om att gå ned i arbetstid från 62 års ålder (ITP2) respektive 63 års ålder (ITP1).

Det som fyllt 62 år och har ITP 2, eller fyllt 63 år och har ITP1, kan ansöka om att gå ned i tid. Skillnaden i ålder beror på att arbetsgivaren betalar pensions- och flexpensionspremie ett år längre för dem som har ITP1. Förutsättningen för att få ansökan beviljad är att det kan ske med hänsyn till verksamhetens krav och behov samt att nedgången görs i pensioneringssyfte. Med pensioneringssyfte menas att man på den del arbetstiden minskat inte får arbeta eller bedriva verksamhet som kan ge inkomst.

Om överenskommelse träffas ändras sysselsättningsgraden permanent. Om tjänstemannen tillhör ITP2 ska arbetsgivaren fortsätta att anmäla inkomst till Collectum utifrån den tidigare sysselsättningsgraden. Annars skulle det, beroende av ITP2:s konstruktion, bli en stor minskning av tjänstemannens livsvariga pension. För de som tillhör ITP1 görs ingen motsvarande utfyllnad. Skyldigheten att anmäla inkomst enligt tidigare sysselsättningsgrad för dem med ITP2 upphör om tjänstemannen tar anställning hos annat företag eller bedriver verksamhet som kan ge inkomst.

Om rörlig lön förekommer behövs en särskild överenskommelse träffas om hur den ska hanteras. Utgångspunkten är att rörlig lön fortsättningsvis ska anmälas utifrån tidigare sysselsättningsgrad med beaktande av faktisk förtjänst, ny sysselsättningsgrad och eventuellt förändrat lönesystem.

Vad ska jag tänka på när jag går ner i arbetstid?

Att gå ned i arbetstid innebär att lönen minskar i motsvarande grad. Det är därför viktigt att tänka på att en lägre lön påverkar mycket annat som beror på lön, till exempel ersättning vid sjukdom, arbetslöshet och inkomstförsäkring. En lägre lön påverkar intjänandet till allmän pension om du har en inkomst under 8,07 inkomstbasbelopp. Även avsättning och intjänande till ITP1 påverkas.

Om ansökan avslås

Om ansökan avslås ska arbetsgivaren underrätta tjänstemannen om skälen till varför. Om det finns en klubb eller förening på företaget ska den underrättas. Den fackliga organisationen kan begära lokal och central förhandling. Vid en sådan förhandling anses ansökan avse en deltid om 80 % oavsett vilken sysselsättningsgrad som ansökts. Träffas inte överenskommelse gäller arbetsgivarens beslut även efter förhandlingen.

Kontakta oss gärna

Flexpension i Tjänsteföretag bygger på en lösning mellan parterna som innebär både en kollektiv avsättning och möjlighet till individuell valfrihet. Den ökade valfriheten kan innebära att administrationen ökar för arbetsgivaren och det kan vara svårt för den anställda att bestämma sig. Fördelen med den ökade valfriheten är att flexpension synliggörs och att det möjliggör en ökad individuell anpassning.

Mot bakgrund av vilken betydelse pensionen kommer att ha så ägnar vi i regel alldeles för lite intresse åt den. Förhoppningsvis leder överenskommelsen om Flexpension i Tjänsteföretag till ett ökat intresse för tjänstepensionen som är en av de viktigaste förmånerna i kollektivavtalet.

Om ni har frågor och funderingar, kontakta gärna:

Avtalat: 0770-16 10 00

Almega: 08-762 69 00

Sveriges Lärare: 0775-15 05 00

